

Megyei történelemverseny

II. forduló

2020–2021

A versenyző neve	
A versenyző iskolája	
A felkészítő tanár neve	
Elérhető pontszám	110 pont

Kedves Versenyző!

A feladatlap megoldására 120 perc áll a rendelkezésére.

Az eredményes szereplés érdekében legyen figyelmes

mind a kérdések értelmezése, mind a válaszadás során!

Írjon olvashatóan, ügyeljen a világos fogalmazásra és a helyesírási szabályok betartására!

Hibajavítót ne használjon! A szakkifejezések írása a tankönyvet követi.

A feladatlap kitöltéséhez semmilyen segédköz, így történelmi atlasz sem vehető igénybe!

Jó munkát, eredményes versenyzést kívánnak a versenyszervezők!

I. INVESZTITÚRA HARCOK

Azonosítsa az alábbi források segítségével az investitúra harcokhoz kapcsolódó fogalmakat!

(Elemenként 1 pont.)

- „1. Egyedül a római egyházat alapította maga az Úr.
2. Egyedül a római pápát mondják joggal egyetemesnek.
3. Püspököket egyedül ő tehet le és helyezhet székükbe vissza.
8. Egyedül ő használhat császári jelvényeket.”

a) Melyik híres dokumentumból való a fenti idézet? Mikor adták ki?

.....

„Ezenközben biztos értesülést szereztünk arról, hogy megérkezett a király (IV. Henrik), aki, mielőtt Itáliába jött volna, könyörögve küldött hozzánk követeket és megígérte, hogy minden tekintetben elég-tétellel szolgál Istennek, Szent Péternek és nekünk. Kötelezte magát arra is, hogy életének megjavítására mindenben engedelmeskedni fog nekünk, csak elnyerhesse tőlünk a feloldozásnak és az apostoli áldásnak kegyelmét; ...”

b) Hol zajlott a német-római császár vezeklése, milyen fogalommal illetjük ezt az eseményt?

.....

„Én, Henrik, Isten kegyelméből a rómaiak felséges császára, az Isten, a szent római egyház és Callixtus pápa úr iránti szeretetből, valamint lelkem üdvéért, Isten és Isten szent apostolai: Péter és Pál, valamint a szent katolikus egyház javára minden gyűrűvel és pásztorbottal történő investitúráról lemondok, és megengedem, hogy országom vagy birodalmam minden egyházában kánoni választás és szabad felszentelés legyen.” *(A császári oklevélből)*

c) Melyik híres megegyezés egyik dokumentuma a fenti részlet?

.....

d) Milyen jogot kapott meg a császár a megegyezés szerint az investitúrából?

.....

5 pont	
--------	--

II. LOVAGOK, LOVAGRENDEK

A) Olvassa el a következő forrásrészletet, majd válaszoljon a kérdésekre!

„Ugyanabban az évben (1118) néhány nemes férfiú a lovagok sorából, buzgók, vallásosak és istenfélők, a patriarcha úr kezében a szerzetes kanonok módjára Krisztus szolgálatára kötelezték magukat: tisztaságban, engedelmisségben és tulajdon nélküli életre örökös fogadalmat tettek. [...] Mivel sem templomuk, sem saját házuk nem volt, a király ideiglenesen lakást engedett nekik abban a palotában, mely az Úr temploma mellett dél felé van. [...] Az első dolog, amire őket a patriarcha úr és a többi püspök bünbocsánat mellett kötelezte, az volt, hogy az utakat főként a zarándokok biztonsága érdekében a rablóktól és útonállóktól őrizték. [...] Jenő pápa úr idejében [1100–1153], ahogy beszélnek, vörös posztóból, hogy mások közt fölismerhetőek legyenek, keresztet varrattak köpenyeikre, mind a lovagok, mind pedig az alsóbbrendű testvérek, kiket szolgálóknak mondanak. Seregük oly mérhetetlenül megnövekedett, hogy ma már a konventben közel 300 lovag van, kik fehér chlamysba (köpenybe) öltözködnek, [...] A tengeren túl és innen hatalmas birtokaik vannak úgyannyira, hogy nincs már a keresztény világban olyan tartomány, mely javaiból e testvéreknek részt engedett volna, és azt mondják, hogy gazdaságuk a királyokéval vetekedik...” (Guillaume de Tyr történeti művéből)

a) Melyik lovagrendről szól a fenti forrásrészlet? (1 pont.)

.....

b) Melyik városban alapították a rendet? (1 pont.)

.....

c) Milyen fogadalmat tettek a lovagok, amelyet a szerzetesrendek tagjainak is meg kellett tenni? (Elemenként 1 pont.)

.....

d) Húzza alá a szövegben, hogy milyen feladatuk volt a rend tagjainak! (1 pont.)

e) Mi okozta a rend végét IV. (Szép) Fülöp korában? (1 pont.)

.....

.....

B) Húzza alá azt a állítást, amely nem volt része a lovagi erényeknek, feladatoknak! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) Az igazság védelme.
- b) A pápa feltétel nélküli szolgálata.
- c) Az elesettek, gyámoltalanok és a nők védelme.
- d) Erkölcsi tisztaság.
- e) Magas szintű műveltség.
- f) Lelki nemesség.
- g) A hűbérúr feltétlen szolgálata.
- h) Becsület és harci bátorság.
- i) A lovagi tornákon való részvétel.

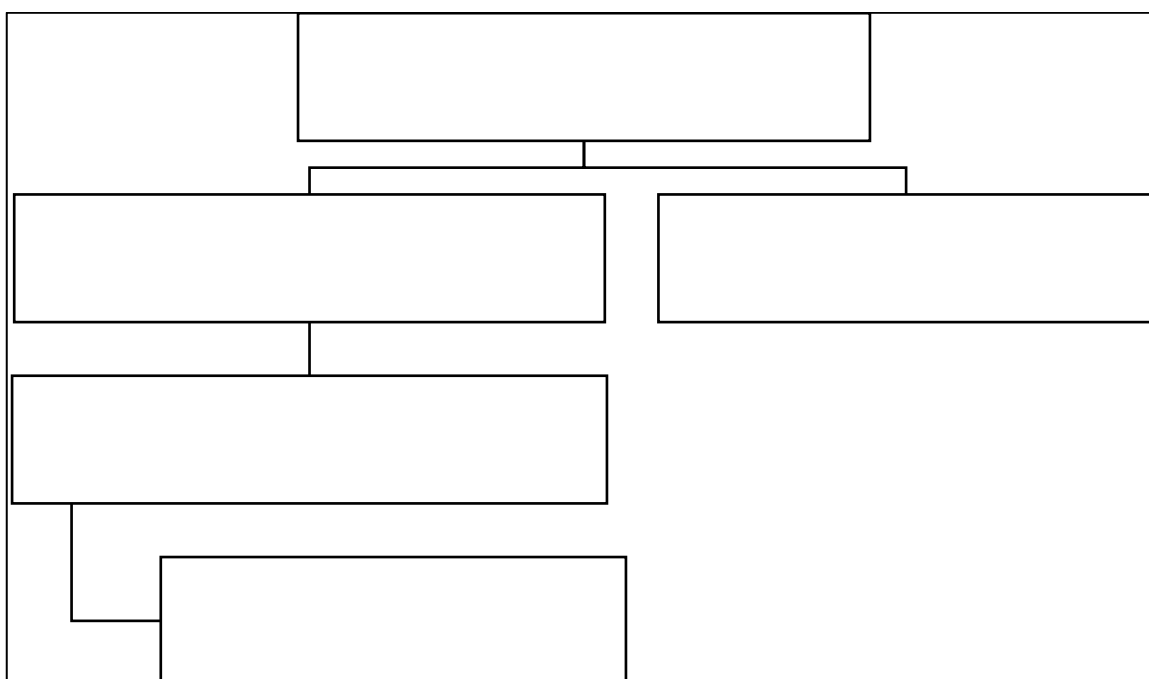
- j) A keresztény hit védelme.
 k) A királyhoz való feltétel nélküli hűség.

7 pont	
--------	--

III. ANGOL RENDISÉG

A) Töltse ki a következő táblázatot a felsorolt nevek közül a Plantagenet-ház uralkodóinak a neveivel! (Elemenként 1 pont.)

I. Edward, I. Vilmos, I. Richárd, I. János, I. Henrik, II. Henrik, II. Vilmos, III. Henrik,

B) Döntse el, hogy az alábbi intézkedések és események melyik uralkodóhoz köthetők! Írja a betűjeleket, a megfelelő uralkodóhoz! (Figyelem, minden uralkodóhoz három betűjel tartozik!) (Elemenként 0,5 pont.)

Intézkedések és események:

- a) uralkodása alatt alakult ki a két kamarás parlament, b) III. Ince pápa kiközösítette egész Angliát, c) Simon de Monfort vezetésével fegyveres ellenállás bontakozott ki, d) a Domesday Bookban az összes birtokot összeírták, e) létrehozta az uralkodói kincstárat, f) meggyilkoltatta a canterbury-i érseket, g) felesége, Acqutániai Eleonóra révén jelentős francia területekhez jutott, h) fiát nem tudta a szicíliai trónhoz juttatni i) testvére, Róbert legyőzése után megszerezte Normandiát, j) megszervezte az esküdtbíróságokat k) a hastangsi ütközetben legyőzte az angolszászokat, l) jó viszonyt ápolt VII. Gergely pápával, m) két hadjáratban győzte le Walest, n) uralkodása alatt kiadta a Magna

Charta Libertatumot, o) 1264-ben Leuves mellett vereséget szenvedett, p) megszervezte a grófságokat (shire), q) elvesztette a franciaországi birtokokat, r) fiának adományozta a walesi hercegi címet

I. Vilmos	I. Henrik	II. Henrik	I. János	III. Henrik	I. Edward

14 pont	
---------	--

IV. KÖZÉPKORI KORSTÍLUSOK.

Állapítsa meg az alábbi képekről, melyik korstílust mutatják be, majd párosítsa a magyar épületek betűjeleit az azonos stílushoz tartozó külföldi példával! (Elemenként 1 pont.)

A) Mainzi dóm

B) Notre Dame

C) Firenzei dóm

D) Jáki templom

E) Sárospataki vár Perényi szárnya

F) Diósgyőri vár

Korstílus	Külföldi épületek	Magyar épületek
	A)	
	B)	
	C)	

6 pont	
--------	--

V. KERESKEDELEM A KORA ÚJKORBAN

Válaszoljon a forrásokhoz kapcsolódó kérdésekre! (Elemenként 1 pont.)

a) Térképen szereplő felfedezők közül kik azok, akik spanyol megbízásból hajóztak és fedeztek fel különböző területeket?

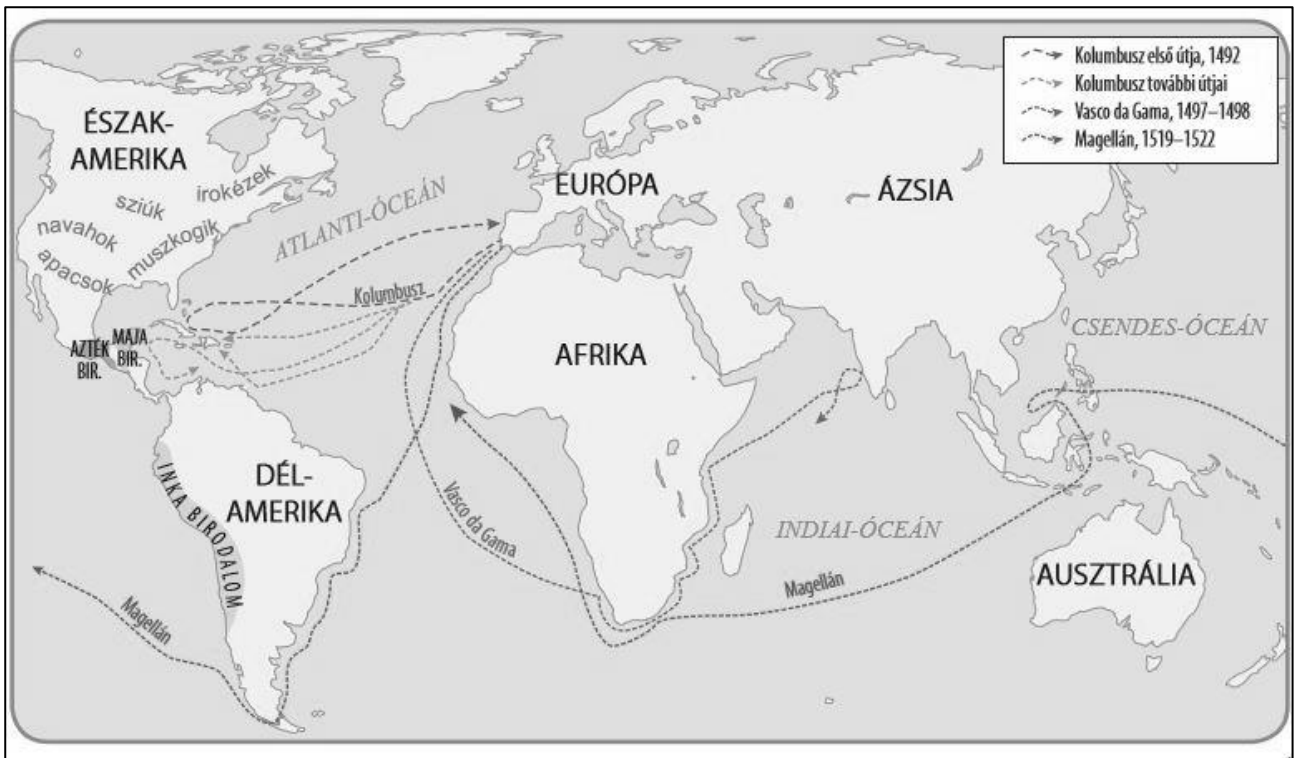
Spanyol megbízásból:

.....

b) Soroljon fel két területet vagy térséget, amelyet Kolumbusz Kristóf térképezett fel!

.....

.....

c) Mi okozta az Európában kialakuló inflációt az ábra alapján? (2 pont)

.....

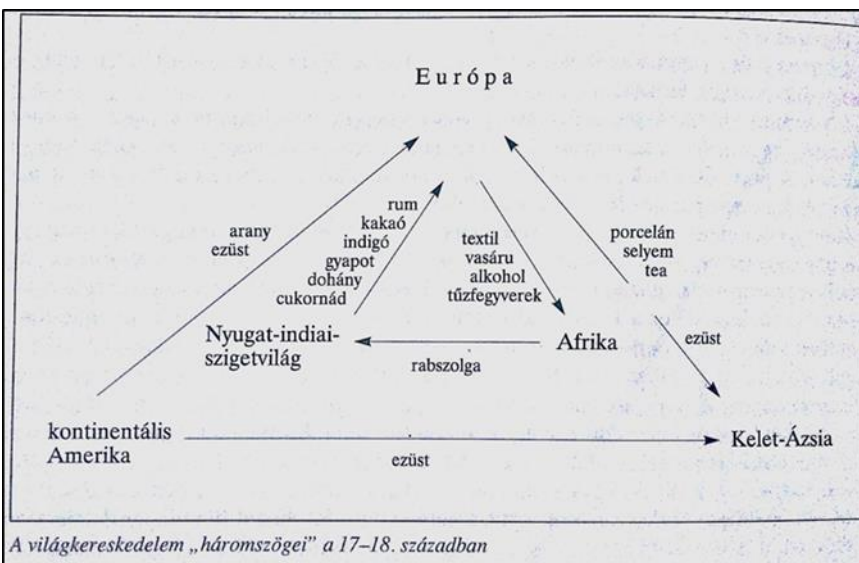
.....

d) Milyen formában termelték meg a dél- és közép-amerikai gyarmatokon pl. a cukornádat?

.....

e) Melyik középkori kereskedelmi útvonal hanyatlását okozta a világkereskedelem átalakulása?

.....

8 pont	
--------	--

VI. I. (SZENT) LÁSZLÓ

1. Döntse el az alábbi forrás és saját ismeretei segítségével, hogy az állítások igazak vagy hamisak! Tegyen X jelet a megfelelő helyre! (Elemenként 1 pont.)

„3. Azoknak a papoknak, kit első és törvényes házasságban élnek, a béke megóvása és a szentlélek egysége miatt, ideiglenesen engedélyt adunk, amíg nekünk ebben az ügyben a szentatya tanácsot fog adni. [...]

11. Ha valaki vasárnapon vagy a nagyobb ünnepeken nem megy az ő területének egyházába, verésekkel javítsák meg. [...]

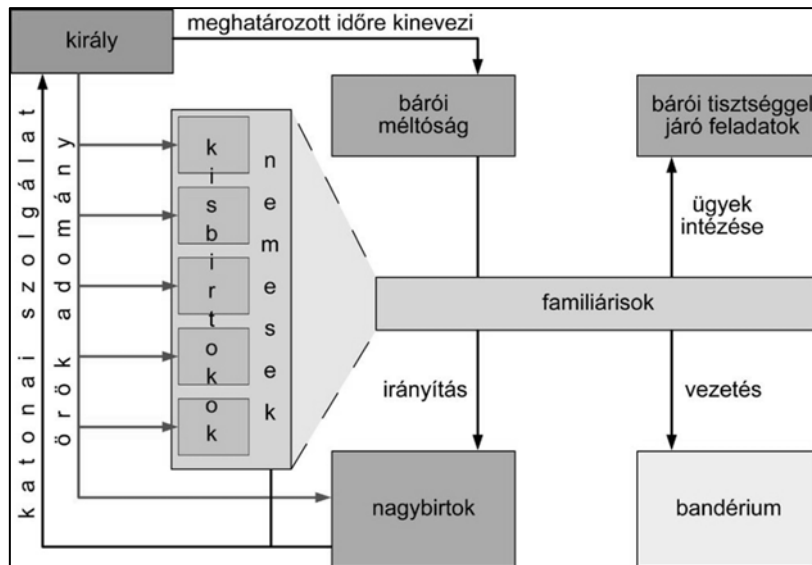
22. Akik pogány szokás szerint kutak mellett áldoznak, vagy fákhöz, forrásokhoz és kövekhez ajándékokat visznek, bűnükért egy ökörrel fizessenek.” (László I. törvénykönyvéből, 1092)

Állítás	Igaz	Hamis
A törvénykönyv kiadásának idején a „szentatya” VII. Gergely volt.		
A törvények 3. pontjában érezhető a cluny reformok hatása.		
I. László idején a kereszténység terjesztése még mindig fontos feladat volt.		
A pogány szokásokkal szemben az uralkodó megengedő volt.		
A cölibátus minden egyházi személyre ugyanúgy vonatkozik.		
A vasárnapi templomjárást I. László tette kötelezővé.		

6 pont

VII. FAMILIARITÁS.

Hasonlítsa össze a bárók és a familiárisok helyzetét az ábra alapján! Döntse el, hogy a táblázat megállapításai mely társadalmi csoportra vonatkoznak! Tegyen X jelet a megfelelő helyre! (Elemenként 1 pont.)

Megállapítások	Báró	Familiáris	Mindkettő	Egyik sem
A királytól kap birtokadományt.				
A király előtt közvetlen megjelenhet.				
Vezeti a nagyúr bandériumát.				
Katonai szolgálattal tartozik a királynak.				
A jobbágyok tizedet fizetnek neki.				
Nagyobb, összefüggő területet birtokol.				
Igazgatja a birtokot.				

7 pont

VIII. KÖZÉPKORI CSATÁK

Azonosítsa a magyar uralkodót vagy hadvezért a leírások segítségével, majd adja meg a csaták évszámát is! (Elemenként 1 pont.)

„Amikor másnap csatarendbe sorakozott a magyar sereg, a franciák megindultak az oszmánok ellen, így nem tehettek mást, követték makrancos szövetségeseiket. Hamarosan visszafelé vágató gazdátlan francia lovak sokaságával találkoztak, de a kisebb dombokkal tarkított, átszegdelt terep miatt nem látták, mi történik előttük. Mire ténylegesen harcba léptek, a franciák már vereséget szenvedtek. [...] A tragédia után érkező magyar, német és havasalföldi román lovasság kezdetben szintén sikeresen harcolt. Visszaszorított egy török lovascsapatot, ismét áttörte a franciák által megtépázott janicsárok sorait. Már a franciák legyőzése után újra felsorakozó anatóliai lovassággal harcoltak, amikor 5000 szerb nehézlovas támadt váratlanul rájuk. Megtámadott jobb szárnyuk felbomlott, hamarosan mindenki futásban próbált menedéket keresni, de ez kevésnek sikerült. [a király] azonban szerencsésen eljutott a hajókig, ahol menedéket talált.” (Részlet Magyarország hadtörténete c. könyv I. kötetéből)

uralkodó, hadvezér:

évszám:

„Először egy rutén szökevény érkezett a magyar táborba, aki figyelmeztette a királyt, hogy a tatárok támadása még az éjszaka folyamán várható. Kálmán herceg és Ugrin érsek fegyvereseit összegyűjtve a hídhöz vonult; éjjel körül érkeztek oda. Akkorra tatárok egy csapata már átkelt, akiket haladéktalanul megtámadtak. A gyors rohammal fényes sikert értek el, mivel az ellenség többségét megölték, vagy a hídhöz szorítva a folyóba fullasztották. A győzelem után a hídnál őrséget hagytak és visszatértek a táborba. A tatárok a hídfőre hét hadigépet állítottak, melyek hatalmas köveket dobáltak a hídfőre, de az íjászok is folyamatosan zaklatták őket. Végül kénytelenek voltak elhagyni az őrhelyet és visszatérni a táborba. Ezután a tatárok egy része átkelt a hídon, mások a folyó gázlóján jutottak át, hajnalhasadtára a jobb parton voltak.” (<http://epa.oszk.hu/00000/00018/00001/pdf/mu-hely.pdf>)

uralkodó, hadvezér:

évszám:

„Elérkezett végre a félelmetes ostromhoz a besztercei gróf úr, eme virtusra és vitézségre termett férfiú. Csekély számú zsoldosa volt csak a nagy ellenséggel szemben. Magyarországbeli keresztet viselő számos népek is verődtek össze Kapisztrán János fráter alatt, hogy harcoljanak Krisztus nevéért. Lengyelország tájairól is jött néhány keresztet. (...) Isten dicsőségére és a császár zavarodására úgy történt, hogy visszamaradt mind a hadi készület; az összes a nép és az ágyuk különb-különb neme is, amelyeket ide hurcolt, zsákmányul estek. Így esett a török császárnak (...) a magyarokkal vívott csatája.” (Thuróczy János krónikájából)

uralkodó, hadvezér:

évszám:

„A második háború 1482-ben indult, mert a császár nem egyenlítette ki tartozását. [A király] most már területszerzésre törekedett, mely jól jöhetett volna a későbbi – császárságért folyó – küzdelemben. A háborúban [a király] ismét megelőzte a császári sereg összegyűjtését, a várakat éheztetéssel foglalta el, s a hat évig tartó háború alatt csupán kétszer volt szükség nagyobb csatára. [...] -ben sikerült elfoglalnia Bécs városát, ahová áthelyezte székhelyét és udvarát is.”

uralkodó, hadvezér:

évszám:

8 pont	
--------	--

IX. ANJOUK GAZDASÁGPOLITIKÁJA

a) Egészítse ki az Anjouk gazdaságpolitikájára vonatkozó összefoglalót a saját és szakirodalmi ismeretei alapján! (Elemenként 0,5 pont.)

Károly Róbert (uralkodásának évszámai) gazdaságpolitikájának alapját az országban található nemesfémbányák adták. Az uralkodó szakított az Árpád-korban elterjedt gyakorlattal, és érdekeltté tette a bányával bíró földesurakat, hogy bejelentsék a bányáikat. A földesurakat, 1327 után megillette (fogalom?) egyharmada. Az Anjouk uralkodása alatt átszervezték a (a szervezet neve?). Az Árpád-kori szervezetet kibővítették, a szervezetet a(a tisztség elnevezése?) alá rendelték. A korábban pénzváltásból eredő (fogalom?) pótlására a falvakban bevezették a (adó neve?), amelyet telkenként kellett fizetni, értéke 3 garas volt.

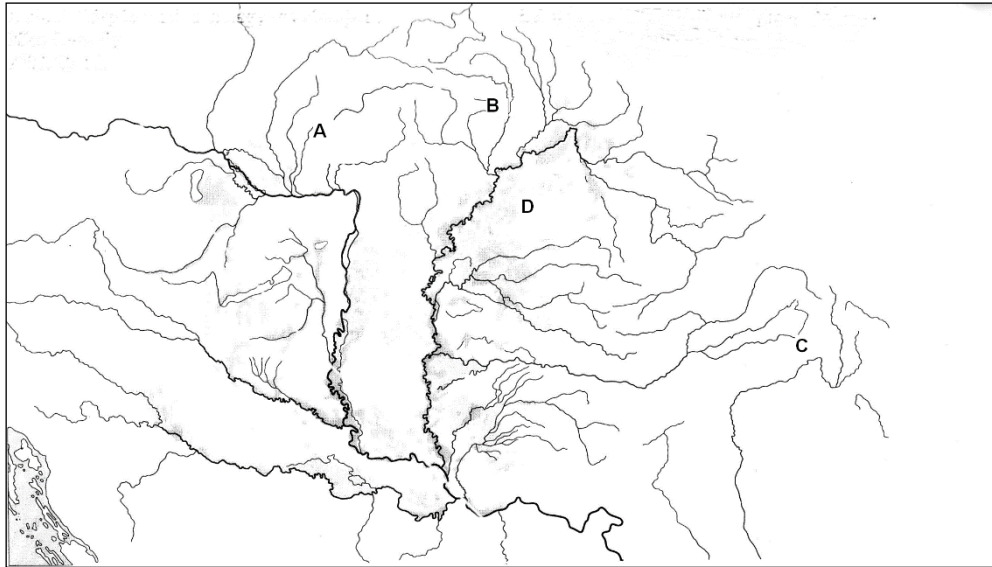
Károly Róbert uralkodása alatt került forgalomba az új pénz (pénznem elnevezése?), amelynek váltópénze az (pénznem elnevezése?) volt. Az új pénz fellendítette a kereskedelmet is, a II. András idején még csak értékvámként szedett (vám neve?), az Anjouk idején már a kivitt áruk után is fizetni kellett.

Az uralkodó bevételeit növelték a sóbányák, a sóval való kereskedés királyi monopólium volt. A sóraktárak, pl. (város elnevezése?) jelentős forgalmat bonyolítottak le.

Az adózás szempontjából a 14. századra alakult ki, hogy a városok (milyen módon?) adóztak. A kiváltságolt népelemek közül a szászok is így fizették az adót, de a jászok és a kunok (fogalom?) élveztek.

b) Azonosítsa a települések neveit, majd töltsse ki a táblázat hiányzó részeit! (Elemenként 1 pont)

Körmöcbánya, Lócse, Nagyszeben, Debrecen

http://old.btk.pte.hu/tanszekek/tortenelem/doc/kkor/Karpatmed_tort_foldraja.pdf

	Város	Várostípus
A)		
B)		
C)		szászváros
D)		

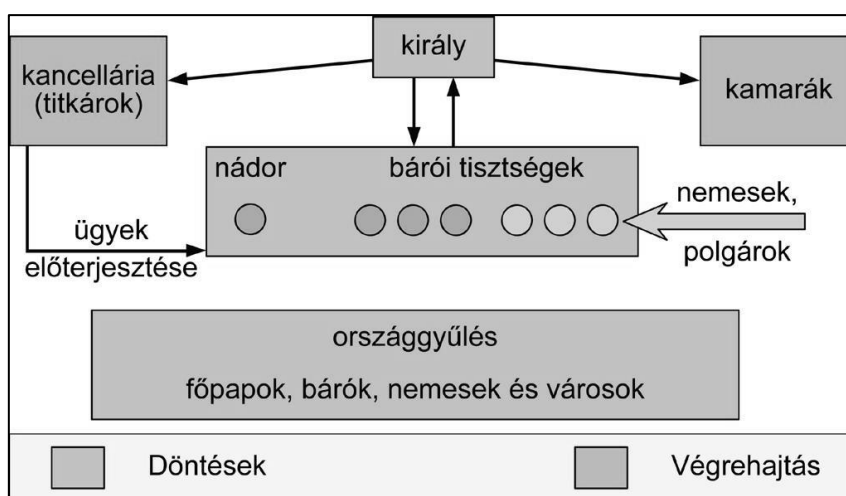
13 pont	
---------	--

X. ESSZÉ – I. MÁTYÁS BELPOLITIKÁJA

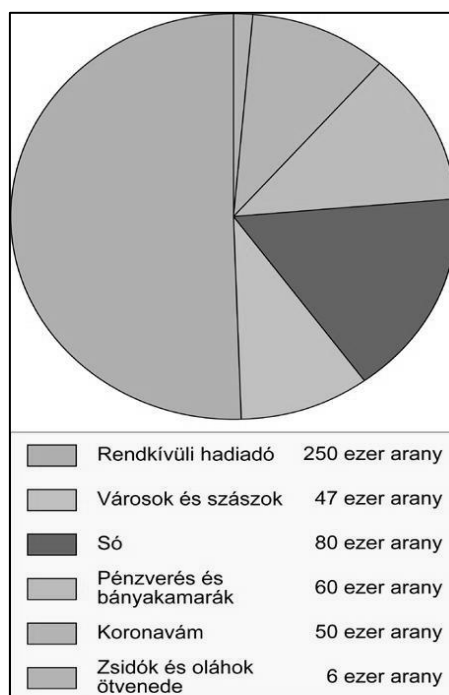
Mutassa be, hogyan változott meg a király és a rendek viszonya I. Mátyás uralkodásának kezdetétől! Milyen hatással volt ez a hatalomgyakorlás módjára, a közigazgatásra és a gazdaság átszervezésére!

„1. § Úgy tudniillik, hogy a király úr ezt az országot az ellenségek támadásai ellenében saját jövedelme segítségével meg nem védhetné [...], akkor az országnak főpapjai és bárói és egyéb egyházi férfiai tartozzanak és legyenek kötelesek bandériumaikat [...] kiállítani és fölkelni.

2. § 13. [...] minden országlakosnak és birtokosnak Pest városában minden év pünkösöd napjára fejenként egybe kell gyülekeznie.” (Az ún. Szilágyi-féle cikkelyekből, 1456)

Az államszervezet működése 1463 után

I. Mátyás bevételei

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elérhető	Elért
Feladatmegértés		pont	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám		36	

Pontozólap

	maximális pontszám	elért pontszám
I. INVESZTITÚRA HARCOK	5	
II. LOVAGOK, LOVAGRENDEK	7	
III. ANGOL RENDISÉG	14	
IV. KÖZÉPKORI KORSTÍLUSOK	6	
V. KERESKEDELEM A KORA ÚJKORBAN	8	
VI. I. (SZENT) LÁSZLÓ	6	
VII. FAMILIARITÁS	7	
VIII. KÖZÉPKORI CSATÁK	8	
IX. AZ ANJOUK GAZDASÁGPOLITIKÁJA	13	
X. ESSZÉ – I. MÁTYÁS BELPOLITIKÁJA	36	
Összesen	110	